

ANEXA 16: PARTICIPAREA PĂRȚILOR INTERESATE ȘI A CETĂȚENILOR

Conferința privind viitorul Europei a avut loc în lunile aprilie și mai 2022. Ea a permis cetățenilor să își împărtășească ideile cu privire la așteptările pe care le au din partea Uniunii Europene și s-a concretizat cu elaborarea unui raport final în care sunt prezentate 49 de propuneri. În ceea ce privește risipa alimentară, propunerea nr. 1 referitoare la agricultură, producția de alimente, biodiversitate, ecosisteme și poluare include o măsură care prevede „Aplicarea principiilor economiei circulare în agricultură și promovarea măsurilor de combatere a risipei alimentare”.

Propunerea nr. 5 din cadrul tematicii „Schimbări climatice, mediu” privește consumul, ambalarea și producția durabile. Principalul obiectiv al prezentei propuneri este construirea unei economii circulare prin promovarea produselor și producției durabile în UE și a unor materiale mai circulare, mai autonome și mai puțin dependente în cadrul UE. Este motivul pentru care propunerea menționată include, printre altele, următoarele măsuri:

- Standarde de producție mai stricte și armonizate în cadrul UE și un sistem transparent de etichetare pentru toate produsele vândute pe piața UE în ceea ce privește durabilitatea/amprenta de mediu și longevitatea acestora, utilizând un cod QR și un scor ecologic sau pașaportul digital al produsului.
- Evitarea în continuare a generării de deșeuri prin stabilirea unor obiective în materie de prevenire și reutilizare și prin stabilirea unor standarde de calitate pentru sistemele de sortare a deșeurilor.
- Lansarea unei platforme de cunoștințe a UE referitoare la cum s-ar putea asigura utilizarea durabilă și pe termen lung a produselor și cum s-a putea asigura „repararea” acestora, care ar include informațiile disponibile furnizate de asociațiile pentru protecția consumatorilor.
- Introducerea unor măsuri prin care să se abordeze problema obsolescenței premature sau timpurii (inclusiv a obsolescenței programate), să se ofere garanții pe termen mai lung, să se promoveze dreptul la reparare și să se asigure disponibilitatea și accesibilitatea pieselor de schimb compatibile.
- Instituirea unei piețe a materiilor prime secundare, ținându-se cont inclusiv de cerințele referitoare la procentul de conținut reciclat și încurajându-se utilizarea într-o măsură mai redusă a materiilor prime.
- Punerea în aplicare rapidă a unei strategii ambițioase privind produsele textile sustenabile și instituirea unui mecanism care să asigure faptul că consumatorii pot avea acces la informații privind îndeplinirea sau nu a criteriilor de sustenabilitate de către produse.
- Luarea de măsuri la nivelul UE care să le ofere consumatorilor posibilitatea să utilizeze produsele mai mult timp și să le ofere stimulente în acest sens.
- Impunerea unor standarde de producție mai stricte și a unor condiții de muncă echitabile de-a lungul întregului proces de producție și al întregului lanț valoric.

Pentru a da curs propunerilor formulate în cadrul Conferinței privind viitorul Europei, Comisia a anunțat o **„nouă generație” de grupuri de dezbatere ale cetățenilor** prin care cetățeni selectați în mod aleatoriu sunt consultați înainte de prezentarea de către Comisie a anumitor propuneri de importanță majoră la nivel european. Risipa alimentară s-a numărat printre primele trei teme selectate (împreună cu lumile virtuale și mobilitatea în scop

educațional) abordate în cadrul discuțiilor cu cetățenii, grupul de dezbatere fiind convocat pentru trei sesiuni care au avut loc în perioada decembrie 2022-februarie 2023. Deși grupul de dezbatere al cetățenilor nu a fost inclus printre activitățile de consultare organizate în scopul prezentei evaluări a impactului, recomandările formulate de cetățeni¹ vor sprijini activitatea Comisiei în ceea ce privește prevenirea risipei alimentare și au fost avute în vedere atunci când a fost pregătită propunerea legislativă de stabilire a unor obiective la nivelul UE de reducere a risipei alimentare. Este important de remarcat faptul că recomandările cetățenilor vor servi drept repere care vor ajuta statele membre să atingă obiectivele UE în materie de reducere a risipei alimentare.

¹ Comisia Europeană, Grupul de dezbatere al cetățenilor europeni privind risipa alimentară - Recomandări finale, februarie 2023, [flw_eu-actions_fwrt_20230210_recom-cit_0.pdf \(europa.eu\)](#).

1- Raportul cetățenilor din grupul de dezbateră al cetățenilor privind risipa alimentară, creat de Comisia Europeană

Pentru a da curs recomandărilor finale ale Conferinței privind viitorul Europei, în comunicarea sa intitulată „Transpunerea viziunii în acțiuni concrete” (din 17 iunie 2022), Comisia s-a angajat ca, înainte să prezinte anumite propuneri-cheie, să ofere grupurilor de dezbateră ale cetățenilor posibilitatea de a delibera și de a formula recomandări.

Primul din această **nouă generație de grupuri de dezbateră ale cetățenilor** a fost organizat de Direcția Generală Sănătate și Siguranță Alimentară și de Direcția Generală Comunicare, în perioada 16 decembrie 2022-12 februarie 2023, pe tema **reducerii risipei alimentare**. Grupul a fost convocat în contextul lucrărilor pregătitoare pentru propunerea de *revizuire a Directivei-cadru privind deșeurile (DCD)*², pentru care Comisia a analizat fezabilitatea stabilirii unor obiective obligatorii din punct de vedere juridic în materie de reducere a deșeurilor alimentare, care să fie îndeplinite de statele membre până în 2030.

I. Grupul de dezbateră

Grupul a fost **alcătuit** din 147 de cetățeni selectați în mod aleatoriu, reflectând astfel diversitatea UE în ceea ce privește vârsta, sexul, mediul socioeconomic, educația și geografia (naționalitatea și domiciliul într-o zonă urbană/rurală). Cetățenii s-au întâlnit timp de trei weekenduri pentru a formula recomandări cu privire la cum ar putea fi impulsionate acțiunile de reducere a risipei alimentare în UE.

Aceștia au fost **sprijiniți** de moderatori și facilitatori profesioniști, de experți ai Comisiei și de un comitet pentru cunoaștere, care includea experți externi.

Discuțiile din cadrul grupului s-au axat pe obiectivul general al propunerii – de a accelera reducerea risipei alimentare în UE – și pe viitoarea punere în aplicare a unui act legislativ al UE pe această temă. Grupul de dezbateră al cetățenilor și-a propus să fie o portavoce pentru opiniile cetățenilor cu privire la acțiunile care trebuie întreprinse de statele membre, de actorii din lanțul de aprovizionare cu alimente, de cetățeni și de alte părți interesate din sectorul public și privat pentru a intensifica eforturile de reducere a risipei alimentare și a atinge obiectivele viitoare.

II. Recomandările

În activitatea lor de elaborare a recomandărilor, cetățenii au demonstrat un **nivel ridicat de angajament și de implicare**. În cursul primei reuniuni a grupului de dezbateră, cetățenii au formulat peste 80 de întrebări, dintre care multe au vizat și alte teme dincolo de sfera strictă a risipei alimentare, concentrându-se pe funcționarea sistemelor alimentare în general, întrebări la care au primit răspunsuri din partea experților. Cetățenii au dorit să își **facă auzită mai puternic vocea și să își consolideze participarea la politica alimentară a UE** și au solicitat, de asemenea, crearea unor forumuri locale și naționale de dialog cu cetățenii. Ei au fost interesați de următoarele etape și de modalitățile prin care ar putea să contribuie în continuare la activitatea pe tema risipei alimentare, unii sugerând ca cetățenii să se implice mai mult în cercetarea UE în domeniul risipei alimentare sau să fie reprezentați atunci când se discută propunerea legislativă în Parlamentul European. Ei și-au exprimat, de asemenea, dorința ca

² Propunerea de revizuire a Directivei-cadru privind deșeurile se referă atât la deșeurile alimentare, cât și la cele textile.

grupul de dezbateri al cetățenilor să beneficieze de o mai mare vizibilitate și acoperire mediatică și și-au asumat cu brio rolul de **ambasadori ai prevenirii risipei alimentare** și de agenți ai schimbării în cadrul rețelelor lor respective.

Cele 23 recomandări ale acestui grup – astfel cum sunt enumerate în anexă – reflectă o **abordare largă a sistemelor alimentare**, care vizează implicarea tuturor actorilor și consolidarea colaborării de-a lungul lanțului de aprovizionare cu alimente. Această **abordare cuprinzătoare** se reflectă, de asemenea, în cele trei teme abordate în recomandările cetățenilor: 1) Cooperarea în cadrul lanțului valoric alimentar: de la fermă la consumator; 2) Inițiative în sectorul alimentar și 3) Sprijinirea schimbărilor comportamentale ale consumatorilor.

În recomandările cetățenilor reducerea risipei alimentare este acompaniată de existența unui **lanț de aprovizionare cu alimente just și echitabil, în măsură să asigure solidaritatea** (de exemplu, sprijinindu-i pe producătorii locali și combătând practicile comerciale neloiale care pot duce la risipa alimentară, cum ar fi anulările comenzilor în ultima clipă). Având în vedere provocările crescânde în materie de securitate alimentară, cetățenii recomandă mecanisme care să faciliteze redistribuirea surplusului de alimente către cei care au nevoie de ele (de exemplu, prin rețele și soluții digitale care să îi pună în legătură pe donatorii din sectorul alimentar cu băncile de alimente și cu organizațiile caritabile) și solicită lărgirea definiției termenului de risipă alimentară pentru a include alimentele rămase nerecoltate și pentru a încuraja culegerea acestora.

Recomandările reafirmă necesitatea unei **abordări bazate pe dovezi**, care să servească drept referință pentru prevenirea eficace a risipei alimentare de către toți actorii, subliniind importanța monitorizării. Recomandările recunosc, de asemenea, necesitatea ca UE să stabilească **un obiectiv general** de reducere a risipei alimentare, iar statele membre să ia măsuri pentru a se asigura că acest obiectiv este îndeplinit. **Educația** cu privire la alimente și, în special, la risipa alimentară are un rol esențial, acest subiect beneficiind de cea mai puternică susținere din partea cetățenilor. Cetățenii solicită ca educația alimentară să fie încorporată în programele școlare pentru a contribui la înțelegerea și aprecierea valorii alimentelor de la o vârstă fragedă.

III. Etapele următoare

Unele recomandări reflectă **activitățile deja întreprinse** de Comisia Europeană împreună cu statele membre și cu părțile interesate pentru a combate risipa alimentară în întreaga UE, confirmând și sprijinind necesitatea unei acțiuni la nivelul UE în acest domeniu. De exemplu, cetățenii recomandă **schimbul de date și de bune practici** în materie de prevenire a risipei alimentare între părțile interesate relevante – care reprezintă o parte esențială a mandatului [Platformei UE privind pierderile alimentare și risipa alimentară](#), înființată în 2016. [Codul de conduită al UE privind practicile responsabile în domeniul producerii și comercializării alimentelor](#), adoptat de părțile interesate în 2021, încurajează asumarea de **angajamente concrete din partea întreprinderilor din sectorul alimentar**. Orientările UE pentru facilitarea [donării de alimente](#)³ **pot sprijini punerea în aplicare a unor abordări armonizate de către statele membre, astfel cum au sugerat cetățenii UE.**

De asemenea, cetățenii solicită să se întreprindă acțiuni pentru a-i ajuta pe consumatori să prevină risipa alimentară, inclusiv prin campanii la nivel național și la nivelul UE în care să se

³ JO C 361, 25.10.2017, p. 1.

prezintă informații cu privire la beneficiile economice și pentru mediu aferente și care să îi implice pe operatorii din sectorul alimentar. În calitate de consumatori, cetățenii doresc să fie sprijiniți în luarea propriilor decizii în cunoștință de cauză cu privire la cum să consume și să utilizeze alimentele în ceea ce privește mențiunile „data-limită de consum” și „data durabilității minimale”. Abordarea problemei risipei alimentare reprezintă o parte importantă a activității Comisiei și – în conformitate cu așteptările cetățenilor – va continua să fie un domeniu-cheie de acțiune. Un exemplu esențial în acest sens este [Forumul european al consumatorilor privind risipa alimentară](#)⁴, care încearcă să găsească soluții și să dezvolte instrumente care să îi ajute pe consumatori să reducă risipa alimentară.

Recomandările cetățenilor includ și **aspecte cu privire la care ar fi necesară o reflecție suplimentară**, cum ar fi luarea de măsuri pentru a interzice distrugerea surplusurilor de alimente sigure. Deși este reflectat deja în ierarhia deșeurilor (consacrată în legislația europeană privind deșeurile⁵), acest principiu ar putea fi luat în considerare într-o măsură mai mare în activitatea Comisiei de stabilire a unor sisteme alimentare durabile, astfel încât să se asigure faptul că o parte mai importantă din alimentele produse sunt utilizate pentru consumul uman. Un alt domeniu evidențiat în recomandări în care ar trebui să se continue activitatea este cel al cercetării privind ambalajele inovatoare și sustenabile. În plus, recomandările **relevă și unele domenii în care s-ar putea implica pe viitor** Comisia, statele membre și alți actori, cum ar fi necesitatea de a îmbunătăți sensibilizarea și implicarea cetățenilor în întreaga UE. Înainte să participe la grupurile de dezbateri, mulți dintre cetățeni nu erau conștienți de amploarea risipei alimentare și de impactul negativ al acesteia și nici de activitățile desfășurate deja în statele lor membre respective în ceea ce privește reducerea și prevenirea risipei alimentare, de exemplu, în contextul Zilei Internaționale a Conștientizării Pierderilor și Risipei de Alimente. Comisia va continua să colaboreze cu statele membre și cu părțile interesate pentru a spori sensibilizarea cu privire la acest subiect și pentru a sprijini schimbările de comportament în ceea ce privește risipa alimentară.

În ceea ce privește elaborarea de politici de către Comisia Europeană, **rezultatul grupului de dezbateri al cetățenilor va sprijini activitatea generală a Comisiei privind risipa de alimente și va servi drept reper pentru a ajuta statele membre să atingă obiectivele viitoare în această privință**. Recomandările vin în completarea evaluării impactului și a consultării publice efectuate de Comisie pentru a sprijini stabilirea unor obiective obligatorii din punct de vedere juridic de reducere a risipei alimentare și au fost luate în considerare în contextul pregătirii prezentei inițiative. În plus, recomandările cetățenilor vor fi făcute publice și vor fi discutate cu Platforma UE privind pierderile alimentare și risipa de alimente, care reunește statele membre și părțile interesate, astfel încât acestea să le poată avea în vedere în programele lor de prevenire a risipei alimentare. Cetățenii vor fi informați cu privire la principalele evoluții la nivelul UE în materie de prevenire a risipei alimentare, cum ar fi adoptarea propunerii legislative.

⁴ Comisia Europeană, Proiectul UE: [Forumul european al consumatorilor privind risipa alimentară](#), octombrie 2021 – iulie 2023.

⁵ JO L 150, 14.6.2018, p. 109.

„A fost minunat să pot coopera cu persoane din întreaga UE și să constat nu numai că subiectul prezintă interes pentru marea lor majoritate, dar și că aceștia încearcă să găsească soluții pentru a îmbunătăți situația risipei alimentare.”

Lucie, 40, Republica Cehă

RECOMANDĂRILE FINALE ALE GRUPULUI DE DEZBATERE AL CETĂȚENILOR EUROPENI PRIVIND RISIPA ALIMENTARĂ

Nr.	Titlul recomandării	Pentru	Împotrivă	Abțineri
1	Cu cât fermierul e mai aproape, cu atât consumatorul este mai fericit: mai puține deșeuri, mai multă sustenabilitate	120	15	5
2	Gustul de acasă: sprijin public și privat pentru agricultura locală în vederea reducerii risipei alimentare	119	9	12
3	Împărțiți, nu irosiți!	93	31	16
4	Schimbul de date și de bune practici în întreaga Europă	97	27	16
5	Colectarea de date de-a lungul lanțului de aprovizionare cu alimente	101	28	11
6	Vocea cetățenilor contează: participarea cetățenilor la politica alimentară europeană	91	37	12
7	Proaspăt culese: valoarea alimentelor sezoniere	103	26	11
8	Rețeaua de schimb de alimente la nivelul UE	84	41	14
9	Cumpărături planificate și redistribuire	85	38	16
10	Restaurantele susțin mișcarea „degustare fără risipă”	113	17	9
11	Orice deșeu are o greutate	73	48	18
12	Un sistem de raportare obligatoriu pentru asigurarea transparenței, însoțit de sancțiuni și recompense	68	56	15
13	Legislația la nivelul UE privind distrugerea produselor alimentare nevândute – o abordare prin învățare reciprocă între statele membre	109	20	10
14	Transparență cu privire la risipa alimentară pentru o mai mare vizibilitate și adoptarea de măsuri	102	22	15
15	Inovarea în domeniul ambalajelor și utilizarea acestora numai dacă este nevoie	116	18	5
16	Lărgirea definiției deșeurilor alimentare pentru a salva alimentele rămase nerecoltate	110	19	10
17	Încurajarea, cu titlu prioritar, a întreprinderii de acțiuni concrete de către adulți în ceea ce privește risipa alimentară	113	20	6
18	Sensibilizarea cu privire la nutriție și la alimentele sustenabile în școlile primare și secundare	123	9	7
19	Promovarea și sprijinirea aplicațiilor de partajare a alimentelor și a platformelor care îi pun în legătură pe consumatori	97	25	17
20	Economie de alimente, economie de bani: o campanie europeană de combatere a risipei alimentare, în cooperare cu comercianții cu amănuntul din sectorul alimentar, timp de patru weekenduri pe an	98	31	10
21	„Stop risipei alimentare”: o săptămână de sensibilizare în școli pe tema risipei alimentare	116	16	7
22	Oferirea de mijloace consumatorilor pentru a fi independenți și a conștientiza impactul pe care îl au asupra risipei alimentare și pentru a înțelege cum să prelucreze, să păstreze și să reutilizeze un produs înainte și după data de valabilitate. („data-limită de consum” este o dată de siguranță după care un produs nu trebuie consumat; „data durabilității minimale” indică data până la care un produs își păstrează calitatea optimă)	108	26	5
23	Implementarea unor practici standardizate la nivelul comercianților cu amănuntul atunci când se promovează în rândul consumatorilor produse care sunt aproape de data de expirare.	109	18	12

Recomandările (textul integral), astfel cum au fost formulate de participanții la grupul de dezbateri al cetățenilor privind risipa alimentară, creat de Comisia Europeană

BLOCUL TEMATIC I - COOPERAREA ÎN CADRUL LANȚULUI VALORIC ALIMENTAR: DE LA FERMĂ LA CONSUMATOR

RECOMANDAREA 1

Cu cât fermierul e mai aproape, cu atât consumatorul este mai fericit: mai puține deșeuri, mai multă sustenabilitate

Recomandăm ca UE să dezvolte în continuare politici și inițiative de sprijinire a micilor producători în relația lor comercială cu comercianții cu amănuntul și cu supermarketurile. Marii comercianți cu amănuntul/prelucrători se află clar pe o poziție de putere în această relație și adesea fac în așa fel încât activitățile comerciale să fie în favoarea lor, ceea ce duce uneori la risipă alimentară.

Trei aspecte necesită o atenție specială:

- 1) UE și statele sale membre ar trebui să încurajeze comercianții cu amănuntul și supermarketurile să se aprovizioneze întotdeauna de la producătorii cei mai apropiați posibil. În plus, ele ar trebui să identifice și să dezvolte stimulente care să îi motiveze pe comercianții cu amănuntul să urmeze aceste recomandări.
- 2) UE trebuie să supravegheze și să urmărească respectarea interdicției privind anulările în ultimul moment impusă în 2019 și să fie pregătită să intervină în cazul nerespectării acesteia.
- 3) UE trebuie să dezvolte în continuare politici privind alimentele „urâte”/cu defecte externe și să analizeze în continuare consecințele respingerii unor astfel de alimente din perspectiva risipei alimentare.

Argumentare/justificare

Sprijinirea micilor producători și a vânzărilor efectuate de aceștia în imediata lor proximitate prezintă un potențial ridicat de reducere a risipei alimentare în mai multe moduri, atât de-a lungul lanțului valoric, cât și în gospodării:

- atunci când alimentele sunt transportate pe distanțe mari, iar supermarketurile încearcă să își rentabilizeze costurile prin cumpărarea unui volum mai mare, crește probabilitatea de risipă alimentară.
- Producătorii locali pot fi mai adaptabili și pot reacționa mai rapid la fluctuațiile cererii, ceea ce poate contribui la reducerea risipei;
- Alimentele provenite de la producători aflați în imediata proximitate sunt adesea de o

calitate superioară și au un grad mai redus de perisabilitate, ceea ce poate duce la reducerea risipei în gospodărie.

- Practica eliminării alimentelor cu defecte externe sau deforme poate fi evitată.
- Risipa alimentară cauzată de anulările în ultimul moment poate fi evitată dacă se instituie reglementări și cadre mai cuprinzătoare care să îi sprijine pe micii producători.

Note complementare

Influență pozitivă asupra securității alimentare și a sănătății.

Evidențierea importanței combinării acestei recomandări cu alte inițiative care se axează pe comportamentul consumatorilor, pe sensibilizarea publicului și pe educație pentru a consolida cooperarea dintre părțile interesate și pentru a îmbunătăți înțelegerea în general a problemei risipei alimentare și relația sa cu producția locală de alimente.

Provocări:

- este necesar un compromis cu principiul UE privind liberul schimb și piața liberă; marile corporații/marii comercianți cu amănuntul și grupurile care desfășoară activități de lobby ar putea să se opună acestei recomandări;
- în contextul punerii în aplicare a acestei recomandări, este important să se țină seama de ceea ce înseamnă „local” și „lanț scurt de aprovizionare” și să aibă loc discuții în acest sens, având în vedere faptul că nu există o definiție comună pentru aceste concepte la nivelul UE;
- caracterul sezonier al produselor și cererea din partea consumatorilor pot reprezenta o provocare dată fiind oferta potențial limitată ca urmare a atenției acordate alimentelor din cadrul lanțului scurt de aprovizionare cu alimente.

RECOMANDAREA 2

Gustul de acasă: sprijin public și privat pentru agricultura locală în vederea reducerii risipei alimentare

Recomandăm autorităților locale și regionale să sprijine fermierii locali prin soluții practice și inițiative menite să reducă risipa alimentară. Obiectivul este de a încuraja părțile interesate să coopereze mai strâns pentru a promova aceste inițiative și pentru a crea astfel un sistem alimentar durabil, care să fie benefic atât pentru fermieri, cât și pentru consumatori.

Sunt propuse mai multe inițiative pentru ca autoritățile locale:

- 1) să acorde facilități fiscale și subvenții pentru micii fermieri;
- 2) să ofere sprijin fermierilor locali pentru identificarea de noi piețe unde să poată fi protejați de raporturile de putere inechitabile cu comercianții cu amănuntul, de exemplu prin alocarea de spații publice pentru vânzare;
- 3) să încurajeze procesele inclusive și inițiativele derulate împreună cu părțile interesate din lanțul valoric pentru combaterea risipei alimentare, de exemplu prin promovarea utilizării „aplicațiilor pentru evitarea risipei alimentare” într-un oraș;

4) să susțină asociațiile și alți actori care îi sprijină pe fermierii locali în ceea ce privește risipa alimentară, de exemplu băncile de alimente.

Argumentare/justificare

Sprijinirea micilor producători și a vânzătorilor acestora în imediata proximitate prezintă un potențial ridicat de reducere a risipei alimentare în mai multe moduri, atât de-a lungul lanțului valoric, cât și în gospodării:

- atunci când alimentele sunt transportate pe distanțe mari, iar supermarketurile încearcă să își rentabilizeze costurile prin cumpărarea unui volum mai mare, crește probabilitatea de risipă alimentară;
- producătorii locali pot reacționa mai rapid la fluctuațiile cererii, ceea ce poate contribui la reducerea risipei;
- alimentele provenite de la producătorii locali sunt adesea de o calitate superioară și au un grad mai redus de perisabilitate, ceea ce înseamnă că scurtarea lanțului valoric ar reduce risipa atât la nivelul transportului, cât și la nivelul gospodăriilor.

Note complementare

- Evidențierea importanței combinării acestei recomandări cu alte inițiative care se axează pe comportamentul consumatorilor, pe sensibilizarea publicului și pe educație pentru a consolida cooperarea dintre părțile interesate și pentru a îmbunătăți înțelegerea în general a problemei risipei alimentare și relația sa cu producția locală de alimente.

Principalele provocări:

- domeniul larg de aplicare și complexitatea recomandării; va fi nevoie de timp pentru a analiza și a pune în aplicare multe dintre inițiativele sugerate și sunt necesare sisteme de monitorizare solide;
- este necesar un compromis cu principiul UE privind liberul schimb și piața liberă, ceea ce poate duce la contestarea inițiativei și respingerea acesteia de către diferite părți interesate.

RECOMANDAREA 3

Împărțiți, nu irosiți!

Recomandăm ca băncilor de alimente și redistribuitorilor în general să li se acorde sprijin financiar de bază din partea guvernelor, prin intermediul unui sistem structural comun la nivelul întregii Europe, în loc să se recurgă în principal la donații private (însă finanțarea să nu fie integrală, astfel încât să nu se transforme într-o activitate lucrativă). Recomandăm, de asemenea, o platformă care să conecteze diferitele aplicații existente ce pun în legătură comercianții cu amănuntul cu băncile de alimente. Platforma ar trebui să fie ușor de utilizat, eficientă și gestionată la nivel central. De asemenea, recomandăm ca alimentele care sunt redistribuite (donate sau vândute la un preț mai mic) de la comercianții cu amănuntul către băncile de alimente să fie puse la dispoziție în timp util și în stare bună, de preferință într-un interval de 3-5 zile înainte de alterare (și nu în intervalul de 48 de ore recomandat în prezent). Un stimulent în acest sens ar putea fi o deducere fiscală pentru comercianții cu amănuntul, care să scadă pe măsură ce redistribuirea are loc mai aproape de data expirării articolelor. Comercianții cu amănuntul ar trebui să doneze o cantitate minimă de alimente pentru a putea beneficia de această deducere.

Argumentare/justificare

Întrucât risipa alimentară nu poate fi complet evitată în cadrul sistemului actual, ar trebui cel puțin să depunem eforturi pentru a salva alimentele care altfel ar fi irosite. În acest scop, ar trebui să utilizăm toate instrumentele deja disponibile (bănci de alimente, aplicații, asociații relevante, inițiative etc.).

Note complementare

O provocare o reprezintă consolidarea capacității băncilor de alimente fără a le transforma însă în afaceri lucrative (pentru că dorim mai degrabă să gestionăm risipa de alimente în amonte).

RECOMANDAREA 4

Schimbul de date și de bune practici în întreaga Europă

Recomandăm guvernelor din toate țările să facă schimb de date și de bune practici cu privire la acțiunile întreprinse în toate etapele lanțului risipei alimentare, de la producători la consumatori, la platforma Comisiei Europene privind risipa de alimente ([Platforma UE privind pierderile alimentare și risipa de alimente](#)). Aceste informații vor fi ulterior gestionate și analizate de un comitet special de cercetători din UE care are drept scop promovarea bunelor practici și facilitarea accesului la acestea. Datele privind bunele practici ar trebui clasificate în funcție de tipurile de producție și de consum. În plus, dorim să promovăm o rețea de orașe/regiuni care să acceseze datele și să utilizeze practicile cele mai potrivite pentru ele, pe baza unor modele de consum și de producție similare. Rețeaua este creată pentru ca acest localități să învețe unele de la altele pe baza acestor similarități. Conceptul de „orașe înfrățite” ar putea fi aplicat în acest scop: orașele care se confruntă cu probleme similare legate de risipa alimentară colaborează pentru a le soluționa.

Argumentare/justificare

Schimbul de bune practici s-ar putea realiza într-un mod mai eficient și mai coerent. De asemenea, ar fi utilizate în acest scop atât Platforma UE privind pierderile alimentare și risipa de alimente, cât și Eurocities și conceptul de „orașe înfrățite”. Dorim să consolidăm colaborarea dintre orașele și regiunile din întreaga Europă.

Note complementare

RECOMANDAREA 5

Colectarea de date de-a lungul lanțului de aprovizionare cu alimente

Recomandăm ca datele cu privire la cum, unde, cine, de ce și când se produce risipa alimentară de-a lungul lanțului de aprovizionare cu alimente să fie colectate de un organism al UE sau de alte agenții ori institute de cercetare. Colectarea s-ar putea realiza prin:

- 1) analiza comportamentului individual al consumatorilor prin intermediul unor măsurători în cadrul aplicațiilor;
- 2) colectarea de date față în față prin intermediul sondajelor Eurobarometru;
- 3) transmiterea de sondaje școlilor și altor organizații de învățământ. Aceste sondaje ar putea fi realizate înainte/după o intervenție în cadrul școlilor pe tema risipei alimentare;
- 4) utilizarea cetățenilor din cadrul grupurilor de dezbateri ale cetățenilor drept eșantion reprezentativ în scopuri de cercetare;
- 5) un studiu bazat pe notații zilnice (jurnalizare) privind comportamentul consumatorilor ar putea fi un studiu de intervenție. O sursă de inspirație ar putea fi grupurile de analiză a consumului BE/NE;
- 6) utilizarea unor măsuri validate științific furnizate de universități;
- 7) studii de observare – studierea în mod specific a cantităților efective de alimente aruncate pe baza proceselor existente de gestionare a deșeurilor din orașe și municipalități;
- 8) colectarea și compararea facturilor rezultate în urma interacțiunilor dintre supermarketuri și fermieri;
- 9) standardizarea formularelor pentru declararea deșeurilor.

Argumentare/justificare

Recomandăm această măsură deoarece, dacă știm unde, când și de ce risipim alimente, putem lansa campanii de sensibilizare mai bine orientate și putem oferi o imagine detaliată asupra segmentelor în care am putea avea cel mai mare impact asupra reducerii risipei alimentare. Grupul nostru consideră că, prin colectarea de date mai exacte cu privire la segmentul exact din cadrul lanțului de aprovizionare cu alimente în care se risipesc alimente, vom putea aborda într-un mod mai eficient soluțiile noastre cu privire la combaterea risipei alimentare. Actuala metodologie comună de colectare a datelor la nivelul UE cu privire la deșeurile alimentare [astfel cum este definită în Decizia delegată (UE) 2019/1597 a Comisiei] se axează pe măsurarea cantității de deșeuri, în timp ce scopul propunerii noastre este de a colecta date mai detaliate cu privire la cine, când și unde generează deșeuri alimentare. Aceste proiecte/inițiative suplimentare de colectare a datelor ar putea fi utilizate pentru a completa datele cantitative colectate în cadrul noii raportări anuale realizate de către

statele membre. Acestea ar oferi date mai specifice cu privire la „ce, cum, cine, când și unde” în cadrul discuției privind risipa alimentară.

Note complementare

Note privind datele pe care dorim să le colectăm: ar trebui să colectăm date cu privire la „ce, cum, cine, când și unde” în legătură cu risipa alimentară. **Ce/când:** Ce alimente risipim și în ce situații? Mai exact ce cantități de alimente sunt aruncate (câte grame de alimente rămân în farfurie)? Date privind cantitatea de alimente pe care o cumpărăm și cantitatea de alimente pe care o aruncăm. **Cum:** Cum sunt risipite alimentele - sunt aruncate? Alimentele sunt găsite prea târziu/sunt alterate/sunt expirate? Am cumpărat o cantitate prea mare de alimente? Ar putea fi luate în considerare și diferențele de natură culturală. **Cine:** Cine din cadrul lanțului de aprovizionare risipește alimente (distribuitorii, consumatorii etc.)? La nivelul consumatorilor, există o clasificare a consumatorilor care risipesc cea mai mare cantitate de alimente (de exemplu, în funcție de vârstă sau de țară)? (Observație: vor dori oamenii să furnizeze aceste date?).

În ceea ce privește punctul 5: Compania care ne-a servit drept sursă de inspirație se numește Growth for Knowledge/GFK.

Grupul consideră că respectarea vieții private și protecția datelor cu caracter personal ale cetățenilor europeni sunt aspecte foarte importante. Orice studiu realizat pe baza recomandării noastre ar trebui să țină seama de aceste aspecte.

RECOMANDAREA 6

Vocea cetățenilor contează: participarea cetățenilor la politica alimentară europeană

Pe baza concluziilor Conferinței privind viitorul Europei și ale actualului Grup de dezbateri al cetățenilor UE privind risipa de alimente, recomandăm înființarea unor forumuri locale și naționale de dialog cu cetățenii. Aceste forumuri ar avea misiunea de a urmări, a monitoriza și a oferi consiliere cu privire la strategiile naționale de punere în aplicare a directivelor UE privind reducerea risipei de alimente din perspectiva cetățenilor. Recomandăm, de asemenea, ca în cadrul Platformei UE privind risipa de alimente, să se prevadă reprezentarea și implicarea cetățenilor care să coordoneze schimburile dintre forumurile de dialog. Atât la nivel național, cât și la nivelul UE, forumurile ar trebui să ofere o platformă pentru schimbul de informații și învățarea reciprocă între cetățeni/consumatori, părțile interesate și responsabilii cu elaborarea politicilor.

Argumentare/justificare

Formulăm această recomandare deoarece este important ca vocea cetățenilor să se facă auzită, să se asigure un proces echitabil și transparent și să li se ofere cetățenilor și factorilor de decizie posibilitatea să se coordoneze și să învețe unii de la alții. Cetățenii sunt experți atunci când e vorba de viața lor, iar punctul lor de vedere trebuie luat în considerare la nivel local, național și la nivelul UE.

Note complementare**RECOMANDAREA 7****Proaspăt culese: valoarea alimentelor sezoniere**

Recomandăm o schimbare a obiceiurilor de consum prin informarea consumatorilor cu privire la valoarea alimentelor sezoniere. Această informare ar trebui realizată cu ajutorul unor panouri cu informații clare, amplasate în magazine, care să îi ajute pe consumatori să identifice în mod clar produsele sezoniere. Informațiile cu privire la caracterul sezonier al alimentelor ar trebui, de asemenea, comunicate publicului larg prin intermediul unor campanii de informare a publicului. Informarea consumatorilor prin intermediul panourilor de informare de la rafturi și al campaniilor i-ar putea incita pe producători să cultive produse sezoniere. Recomandăm, de asemenea, obținerea unor date de o calitate mai bună cu privire la cele mai eficiente metode de stimulare a producției de produse sezoniere și de limitare a importurilor de alimente care nu sunt sezoniere și au o calitate inferioară.

Argumentare/justificare

Formulăm această recomandare deoarece alimentele care nu sunt sezoniere sunt adesea importate și/sau au o calitate inferioară comparativ cu alimentele sezoniere. Produsele de calitate superioară pot avea un impact asupra comportamentului consumatorilor, deoarece tindem să apreciem mai mult alimentele de calitate superioară și, în consecință, risipim mai puțin.

Note complementare**BLOCUL TEMATIC II - INIȚIATIVE PENTRU ÎNTREPRINDERILE DIN SECTORUL ALIMENTAR**

RECOMANDAREA 8

Rețeaua de schimb de alimente la nivelul UE

Recomandăm ca marii distribuitori să fie puși direct în legătură prin intermediul unui registru găzduit pe un site al UE care să permită schimbul de alimente care expiră în curând sau de surplusuri de alimente. Pagina web ar preveni risipa alimentară prin facilitarea comunicării între niveluri (a se vedea mai jos) și cu următoarea unitate sectorială din cadrul lanțului de aprovizionare. Întreprinderile pot să se înregistreze și să ofere sau să cumpere alimentele în surplus la un preț mai mic. Ar urma să existe trei niveluri:

1. primul nivel ar fi constituit din producători, fermieri și distribuitori;
2. al doilea nivel ar include supermarketurile, băncile de alimente și bucătăriile comunitare;
3. al treilea nivel ar include consumatorii și gospodăriile.

Argumentare/justificare

Cetățenii nu au furnizat o justificare.

Note complementare

RECOMANDAREA 9

Cumpărături planificate și redistribuire

Recomandăm elaborarea unui cadru juridic care să armonizeze legislația statelor membre referitoare la practicile de-a lungul întregului lanț de aprovizionare în ceea ce privește redistribuirea surplusului de alimente și a alimentelor care expiră în curând, ținând seama de reglementările în materie de siguranță și de previziunile privind datele. Cumpărăturile ar trebui să se facă în funcție de produsele care vor fi puse în vânzare. Supermarketurilor și furnizorilor ar putea să li se ofere măsuri incitative (de exemplu, prin facilități fiscale) pentru a vinde la un preț mai mic sau pentru a dona alimentele nevândute.

Argumentare/justificare

Cetățenii nu au furnizat o justificare.

Note complementare

RECOMANDAREA 10

Restaurantele susțin mișcarea „degustare fără risipă”

Recomandăm instituțiilor europene următorul plan de reducere a risipei alimentare în restaurante. Cu condiția îndeplinirii anumitor criterii de calitate (precum cele prezentate mai jos și altele), toate tipurile de restaurante ar trebui să poată să afișeze un logo (armonizat la nivelul întregii UE). Logoul ar promova posibilitatea de a lua la pachet alimentele neconsumate, iar ospătarii ar trebui să pună la dispoziție ambalaje în acest scop. Restaurantele respective care pun în aplicare planul privind logoul ar include în meniurile lor un text suplimentar care să precizeze că „Puteți lua la pachet mâncarea pe care nu ați consumat-o”. În cazul în care mai rămân alimente preparate neconsumate, acestea ar trebui să fie oferite angajaților. În cazul în care rămân resturi de alimente nepreparate în bucătării, acestea ar trebui oferite băncilor de alimente/altor instituții caritabile.

În cazul în care alimentele rămase nu sunt comestibile, acestea ar trebui utilizate pentru a produce energie din surse regenerabile. Pentru a încuraja restaurantele să îndeplinească aceste criterii de calitate (sau alte criterii de calitate), ar trebui să li se acorde sprijin financiar pentru realizarea acestui plan. O facilitate fiscală ar putea servi drept stimulent financiar și ar putea fi acordat un ajutor suplimentar. Întrucât resturile de alimente din bucătării pot fi cântărite sau măsurate, acestea ar putea fi monitorizate și luate în considerare pentru acordarea facilității fiscale.

Argumentare/justificare

Recomandăm aceste măsuri deoarece în acest fel s-ar reduce risipa de alimente provenite de la restaurante și s-ar reduce în mod semnificativ sentimentul de jenă pe care l-ar putea resimți o persoană atunci când solicită să ia la pachet mâncarea pe care nu a consumat-o. Dacă restaurantele inspiră prin exemplul pe care îl dau, gospodăriile private vor fi, la rândul lor, încurajate să reducă risipa de alimente.

Note complementare

RECOMANDAREA 11

Orice deșeu are o greutate

Recomandăm să li se impună organizațiilor responsabile cu gestionarea deșeurilor obligația să cântărească, să calibreze sau să măsoare deșeurile organice. Pe termen scurt, planul ar trebui să se concentreze pe instituțiile publice (de exemplu, școli și spitale), pe cartiere sau districte întregi, iar pe termen lung ar trebui să includă și gospodăriile private. Reprezentanții acestor instituții/districte și, într-o etapă ulterioară, gospodăriile private ar trebui să primească periodic rapoarte și comparații cu perioadele anterioare și comparații cu alte entități. Aceste măsuri contribuie la o mai mare sensibilizare și reprezintă un stimulent pentru reducerea deșeurilor alimentare. Aceste măsurători nu trebuie să fie realizate în același mod în toate țările,

este suficient ca acestea să fie comparabile în țara respectivă.

Argumentare/justificare

Recomandăm aceste măsuri deoarece în acest fel s-ar spori gradul de sensibilizare în rândul consumatorilor. Acestea ar servi, de asemenea, drept stimulent pentru realizarea de îmbunătățiri și pentru reducerea risipei de alimente. Rezultatele recomandării pot fi măsurate pe termen scurt și pe termen lung, oferind motive pentru reducerea risipei de alimente.

Note complementare

RECOMANDAREA 12

Un sistem de raportare obligatoriu pentru asigurarea transparenței, însoțit de sancțiuni și recompense

Recomandăm stabilirea unui sistem de raportare (mai exact, similar certificării ISO) care să stabilească standarde specifice de-a lungul întregului lanț valoric, care să îi includă pe producători, pe fabricanți, pe comercianții cu amănuntul, supermarketurile, restaurantele și hotelurile. Acesta ar trebui să distingă întreprinderile mari de cele mici/mijlocii (IMM-uri) pe baza categoriilor existente de clasificare a întreprinderilor în funcție de dimensiune. Ar trebui instituite sancțiuni în cazul nerespectării standardelor și recompense pentru întreprinderile care depășesc standardele de performanță. Ar trebui să existe un sistem de amenzi proporționale cu gravitatea infracțiunii și cu dimensiunea întreprinderii. Recompensele ar trebui să se bazeze în primul rând pe un sistem de etichetare, de exemplu prin atribuirea de scoruri A, B, C, sau pe stimulente care pot fi financiare, în special pentru IMM-uri. Sarcina raportării ar trebui îndeplinită de auditori independenți și externi, nu de companii. Autoritățile publice de la nivelul statelor membre (de exemplu, ministerele sau organismele de reglementare) sunt responsabile cu asigurarea punerii în aplicare și a monitorizării. Datele ar trebui să fie accesibile publicului și să permită învățarea reciprocă. Comisia ar trebui să aibă o funcție de supraveghere și coordonare.

Argumentare/justificare

Din motive de transparență, este important ca datele de pe etichete să fie disponibile și accesibile persoanelor care doresc mai multe informații decât simpla etichetă.

Note complementare

RECOMANDAREA 13

Legislația la nivelul UE privind distrugerea produselor alimentare nevândute – o abordare prin învățare reciprocă între statele membre

Trebuie să se asigure faptul că produsele alimentare sunt utilizate în diferite etape înainte de a fi aruncate. Prioritatea este evitarea risipei alimentare, însă, dacă acest lucru nu este posibil, se aplică următorul ciclu: consumul uman, consumul de către animale, biocombustibilii și compostarea. Statele membre sunt responsabile de asigurarea infrastructurii necesare pentru a permite punerea în aplicare. UE stabilește un obiectiv general de reducere a risipei alimentare cu un anumit procent. Statele membre stabilesc standarde naționale astfel încât obiectivul UE să fie atins în mod colectiv. Statele membre pot pune în aplicare fie măsuri voluntare, fie măsuri obligatorii pe care întreprinderile să le respecte. Reducerea trebuie să fie cuantificabilă. După o etapă-pilot care se axează pe supermarketuri și adaptări bazate pe învățarea reciprocă, cele mai bune practici ar trebui să reprezinte un reper pentru toate statele membre.

Argumentare/justificare

Exemplul francez nu funcționează, prin urmare, avem nevoie de o soluție mai bună, de exemplu o platformă precum cea din Finlanda, pe care întreprinderile pot posta informații cu privire la alimentele care ar urma să fie aruncate. O lege de interzicere a risipei alimentare trebuie să rămână la un nivel general pentru a ține seama de diferențele culturale dintre statele membre.

Note complementare

RECOMANDAREA 14

Transparență cu privire la risipa alimentară pentru o mai mare vizibilitate și adoptarea de măsuri

Recomandăm ca toți participanții din cadrul lanțului de aprovizionare cu alimente, cu excepția gospodăriilor individuale, să aibă obligația de a măsura și de a raporta în mod transparent cu privire la cum gestionează și abordează problema risipei alimentare. Ar trebui, de asemenea, să se acorde o mai mare atenție necesității unor opțiuni noi de colectare a datelor, precum și includerii pierderilor de alimente din sectorul agricol.

În plus, ar trebui să se acorde stimulente diferențiate în scopul promovării acordurilor voluntare pentru a sprijini instituțiile să joace un rol de pionierat. De asemenea, măsurile corective, orientate către includerea tuturor participanților din cadrul lanțului de aprovizionare cu alimente (cu excepția gospodăriilor), contribuie la conștientizarea importanței rolului acestor instituții.

UE ar trebui să realizeze o evaluare a celor mai bune practici din diferite state membre cu privire la structurile de raportare și stimulentele existente, precum și cu privire la măsurile corective. Această evaluare ar contribui la stabilirea unui cadru și mai integrat, care să

permită UE să îmbunătățească nivelul de comparabilitate al datelor.

Argumentare/justificare

Recomandăm această măsură deoarece conștientizarea faptului că ne confruntăm cu risipa alimentară reprezintă baza pentru a putea îmbrățișa și alte abordări, cum ar fi stimulentele, acordurile voluntare inovatoare și mecanismele corective pentru evitarea risipei alimentare.

Note complementare

Ca exemplu de stimulente, ar putea fi utilizată o tehnică de etichetare la nivelul UE pentru a profita de strategiile de marketing. Un alt exemplu ar putea fi acordarea unei compensații financiare adecvate pentru reducerea risipei alimentare.

RECOMANDAREA 15

Inovarea în domeniul ambalajelor și utilizarea acestora numai dacă este nevoie

Recomandăm realizarea de investiții suplimentare în cercetarea științifică cu privire la modalități inovatoare și alternative sustenabile de ambalare. Acestea contribuie la asigurarea unei durate de viață mai lungi, la îmbunătățirea dimensiunilor ambalajelor pentru a reduce risipa alimentară și la asigurarea unei mai bune siguranțe alimentare în cursul transportului alimentelor. UE ar trebui să ofere sprijin financiar și politic în acest sens prin programe adecvate, cum ar fi finanțarea întreprinderilor nou-înființate și a forțelor inovatoare mai mici. În plus, recomandăm să se acorde sprijin comercianților cu amănuntul pentru ca aceștia să vândă alimente fără ambalaj, acolo unde este posibil, fără a compromite siguranța alimentelor.

Argumentare/justificare

Recomandăm acest lucru deoarece ne bazăm în continuare într-o foarte mare măsură pe ambalaje, în special în ceea ce privește transportul și siguranța alimentelor. Prin urmare, considerăm că sprijinirea inovațiilor (activități de cercetare/întreprinderi noi-înființate) în domeniul ambalajelor ecologice poate contribui la îndeplinirea acestui obiectiv. Pe de o parte, ajustarea dimensiunilor ambalajelor alimentelor perisabile ar reduce risipa de alimente, ținând totodată cont de riscul creșterii volumului de deșeuri de ambalaje (cercetarea menționată mai sus ar trebui să vizeze prevenirea acestui lucru). Pe de altă parte, ar trebui să se propună porții individuale, iar cetățenii să își poată aduce propriul recipient (tot pentru a reduce risipa de alimente, precum și deșeurile de alte tipuri). Dacă dezvoltăm o structură de ambalaje ecologice, iar infrastructura sa este adaptată, în cele din urmă acestea vor fi acceptate de consumatori.

Note complementare

BLOCUL TEMATIC III - SPRIJINIREA SCHIMBĂRII COMPORTAMENTALE A CONSUMATORILOR

RECOMANDAREA 16

Lărgirea definiției deșeurilor alimentare pentru a salva alimentele rămase nerecoltate

Recomandăm ca alimentele rămase nerecoltate să fie incluse în definiția europeană a risipei alimentare. Dorim, de asemenea, ca fermierii să aibă posibilitatea de a comercializa produse a căror aparență poate să nu fie perfectă, dar care sunt în continuare comestibile. Pentru a evita pierderile de alimente, fermierii ar trebui să utilizeze panouri pentru a anunța că alimentele rămase nerecoltate pot fi culese de gospodării private și de ONG-uri.

Această idee trebuie adusă la cunoștința a două grupuri:

- cetățenilor prin intermediul campaniei menționate în recomandarea 20;
- fermierilor prin intermediul ministerelor agriculturii din statele membre. Aceștia din urmă ar trebui să pună în aplicare prezenta recomandare în coordonare cu municipalitățile locale și cu sindicatele producătorilor.

Argumentare/justificare

Recomandăm aceste măsuri deoarece nu este rezonabil să risipim alimente care sunt în continuare comestibile. Recoltarea directă contribuie la recunoașterea muncii fermierilor și la aprecierea alimentelor produse de aceștia.

Note complementare

O provocare este aceea că nu dorim să îi învinuim pe fermieri.

RECOMANDAREA 17

Încurajarea, cu titlu prioritar, a întreprinderii de acțiuni concrete de către adulți în ceea ce privește risipa de alimente

Recomandăm ca fiecare stat membru să pună în aplicare un program pentru adulți în vederea creșterii nivelului de sensibilizare și de cunoștințe cu privire la costurile risipei de alimente și la avantajele prevenirii acesteia la nivel național, regional și local.

Programul respectiv ar trebui să se bazeze pe cele mai bune date disponibile (recomandarea 5) pentru a sublinia caracterul urgent al problemei. Acesta ar trebui să includă aplicații (recomandarea 18), campanii (recomandările 4 și 20), educație și formare continuă pentru persoanele care își desfășoară activitatea în industria alimentară, programe interne de formare pentru profesioniști, precum și documentare și programe de televiziune pe această temă. Printre opțiuni se numără anunțurile publicitare scurte care să prezinte avantajul reutilizării alimentelor, promovarea zilei de duminică ca zi pentru prepararea alimentelor rămase neconsumate și crearea de jocuri televizate care să includă concursuri de gătit pentru tinerii adulți cu scopul de a implica și organismele de radiodifuziune în acest demers.

Este important ca oamenii să fie informați, prin mesaje simple sau prin atenționări, cu privire la avantajele economice și pentru mediu ale prevenirii risipei alimentare.

Un contribuitor esențial la diseminarea informațiilor ar putea fi mass-media, în special posturile publice de radio și televiziune, presa scrisă, platformele de comunicare socială, instituțiile publice, muzeele și comercianții cu amănuntul. Instituțiile UE existente ar putea dezvolta resurse pentru a veni în sprijinul statelor membre (de exemplu, Casa Istoriei Europene).

Argumentare/justificare

Recomandăm această măsură deoarece alte recomandări vizează educarea copiilor, dar avem nevoie și de acțiuni care să aibă un efect imediat pe termen scurt asupra actualei generații de cetățeni care cumpără și gătesc alimente.

Note complementare

Un avantaj constă în faptul că atenționările cu privire la combaterea risipei de alimente utilizate în supermarketuri vor contrabalansa mesajele publicitare care îi conving pe oameni să cumpere prea mult.

RECOMANDAREA 18

Sensibilizarea cu privire la nutriție și la alimentele sustenabile în școlile primare și secundare

Recomandăm includerea temelor nutriției și alimentelor sustenabile în programa de învățământ a școlilor primare și secundare, prin crearea de noi cursuri separate obligatorii, astfel cum există deja în unele țări, și/sau prin includerea acestor teme în disciplinele școlare obligatorii existente. Această recomandare urmărește să sporească nivelul de sensibilizare în rândul elevilor cu privire la risipa alimentară prin discuții privind valorile socioeconomice, producția și consumul durabile, comportamentele de cumpărare, economia gospodăriei și experiențe practice care să aducă mai aproape școlile și fermele. Pentru ca această recomandare să se concretizeze, există două condiții prealabile pe care ne așteptăm ca UE să le pună în aplicare. În primul rând, avem nevoie de o campanie de sensibilizare cu mai multe părți interesate pentru a crea și a spori interesul pentru această temă (recomandarea 20). În al doilea rând, trebuie să sprijinim cadrele didactice prin cursuri de formare și schimburi și materiale pedagogice, valorificând rețelele existente și bunele practici care și-au dovedit eficiența. Recunoaștem că aceste schimbări pot necesita timp pentru a fi puse în aplicare, însă este important să se organizeze deja în școli zile sau săptămâni de acțiuni pe tema risipei alimentare, cu mobilizarea diferiților actori din cadrul societății (recomandarea 21).

Argumentare/justificare

Risipa alimentară este simptomul unor probleme sistemice mai ample care se referă la modul în care producem, cumpărăm și consumăm alimente în prezent în Europa, motiv pentru care orice acțiune pedagogică trebuie să abordeze, dincolo de tema risipei alimentare, valorile și perspectivele care sunt de dorit pentru producția și consumul din Europa. Educația rămâne o competență națională și fiecare stat membru are programe de învățământ diferite. Recunoaștem aceste diferențe, însă încurajăm totodată UE să promoveze acțiuni ambițioase, cu discipline școlare noi și/sau existente, cum ar fi geografia sau economia.

Note complementare

RECOMANDAREA 19

Promovarea și sprijinirea aplicațiilor de partajare a alimentelor și a platformelor care îi pun în legătură pe consumatori

Recomandăm ca UE să promoveze și să sprijine aplicațiile și platformele existente, cum ar fi Olio sau FoodSharing.de. Instrumentele care urmează să fie promovate trebuie să îndeplinească anumite criterii de bază și să fie evaluate în consecință: ușurința de utilizare, bogăția bazei de date, independența, adaptabilitatea la contextele locale și impactul real asupra reducerii risipei alimentare. UE, autoritățile naționale și regionale trebuie să fie proactive în promovarea celor mai promițătoare instrumente actuale și să sprijine, în special, dar nu numai din punct de vedere financiar, dezvoltarea și menținerea acestora prin diferitele lor programe de cercetare, de acțiune și de finanțare. Finanțarea publică ar trebui să

încurajeze furnizarea de informații de calitate și neutre, fără publicitate.

Argumentare/justificare

Există numeroase aplicații care pun în legătură diferiții actori, întreprinderile cu consumatorii sau consumatorii între ei. Este posibil ca unele dintre aceste instrumente să își fi dovedit eficiența în a-i pune în legătură pe consumatori, ajutându-i să nu facă risipă de alimente. Cu toate acestea, ele par să aibă o acoperire geografică limitată sau nu sunt suficient de cunoscute de către europeni. Considerăm că este important ca UE și statele membre să sprijine în mod activ inovațiile tehnologice cu impact ridicat, permițând ideilor și inovațiilor noi să apară și să devină sustenabile pe termen lung.

Note complementare

RECOMANDAREA 20

Economie de alimente, economie de bani: o campanie europeană de combatere a risipei alimentare, în cooperare cu comercianții cu amănuntul din sectorul alimentar, timp de patru weekenduri pe an

Recomandăm ca UE să coordoneze o campanie axată pe magazinele de produse alimentare (comercianți cu amănuntul, supermarketuri, hipermarketuri, magazine mai mici din sectorul alimentar) care să se desfășoare în statele membre. Această campanie ar urma să se desfășoare pe parcursul a patru weekenduri în fiecare an și să se axeze pe tema „economie de alimente, economie de bani”. Alegerea weekendurilor ar rămâne la latitudinea diferitelor state membre. Alegerea datei ar trebui să se bazeze pe obiectivul sensibilizării cu privire la obiceiurile de cumpărare a alimentelor (de exemplu, în jurul sărbătorilor naționale sau culturale) și la caracterul lor sezonier (de exemplu, în jurul perioadei de recoltare). Campania ar urma să fie o inițiativă a Uniunii Europene, care ar dezvolta un design vizual uniform (același logo, același cod de culori etc.) pentru toate statele membre. Campania ar fi ulterior implementată la nivel național și adaptată în funcție de particularitățile, calendarul anual, obiceiurile alimentare etc. ale fiecărei țări.

Argumentare/justificare

Recomandăm această campanie deoarece este importantă sensibilizarea cetățenilor cu privire la risipa alimentară. În prezent, nu există decât Ziua Internațională de Conștientizare a Pierderilor de Alimente și a Reducerii Risipei Alimentare, care nu este cunoscută de către cetățeni și care se pierde printre numeroase alte zile internaționale. Noul eveniment va fi extins la patru weekenduri pe an. Acest lucru ar urma să asigure o vizibilitate mai mare a problemei în rândul cetățenilor europeni, iar optarea pentru mai multe weekenduri în cursul anului ar fi mai utilă decât alegerea unei singure zile. În acest fel s-ar asigura și diferențierea evenimentului european de zilele internaționale standard.

Note complementare

- Unul dintre avantajele recomandării noastre este acela că ar spori nivelul de sensibilizare în rândul cetățenilor europeni cu privire la cumpărarea și consumul de alimente și la caracterul sezonier al acestora ca modalități de evitare a risipei alimentare. Organizarea unei campanii pe parcursul a patru weekenduri pe an ar asigura o regularitate a mesajelor transmise cetățenilor. Un alt avantaj ar fi încurajarea cooperării cu comercianții cu amănuntul din sectorul alimentar în cadrul acestei campanii și implicarea comercianților cu amănuntul din sectorul alimentar în combaterea risipei alimentare.
- Printre provocări se numără și aceea de a găsi o cale de a implica în eveniment comercianții cu amănuntul/punctele de desfacere din sectorul alimentar. Deoarece obiectivele comercianților cu amănuntul din sectorul alimentar sunt de a vinde cât mai mult posibil, unii dintre aceștia pot fi reticenți în ceea ce privește transmiterea unui mesaj prin care oamenii sunt încurajați să consume mai puține alimente sau să adopte obiceiuri de consum diferite. Pe de altă parte, obiectivul magazinelor, inclusiv al celor care vând produse alimentare, este de a avea profit, așadar acestea ar putea considera evenimentul drept o strategie pentru a-și construi o imagine bună, de actori implicați în combaterea risipei alimentare. O altă provocare se referă la particularitățile și la calendarul anual diferit ale statelor membre ale UE: unele țări nu sărbătoresc Crăciunul sau îl sărbătoresc la date diferite, iar sărbătorile pot fi diferite de la o țară la alta.
- Detalii suplimentare privind modul în care ar urma să fie pusă în aplicare recomandarea:
 - * Utilizarea unor surse diversificate pentru campania de combatere a risipei alimentare, în cooperare cu comercianții cu amănuntul din sectorul alimentar: mass-media tradițională (televiziune, ziare), platformele de comunicare socială, utilizarea influențatorilor locali, publicitatea. Valorificarea ocaziei oferite de cele patru weekenduri pentru a promova o campanie puternică pentru limitarea la zero a risipei alimentare.
 - * În aceste weekenduri, UE ar trebui să prezinte informații cu privire la comercianții cu amănuntul din sectorul alimentar care au organizat și dezvoltat deja inițiative de combatere a risipei alimentare. UE ar trebui să sprijine aceste inițiative deja existente și să informeze cu privire la bunele practici, promovând un discurs pozitiv. Nu ar trebui să punem accentul pe mesaje șocante, ci ar trebui să ne concentrăm asupra experiențelor pozitive.
 - * Organizarea unei acțiuni ulterioare și a unei evaluări a celor patru weekenduri pentru a îmbunătăți această campanie și pentru ca mesajul său să ajungă la un număr tot mai mare de persoane în fiecare an.

RECOMANDAREA 21

„Stop risipei alimentare”: o săptămână de sensibilizare în școli pe tema risipei alimentare

Recomandăm organizarea unei săptămâni tematice în școli cu privire la risipa alimentară cu scopul sensibilizării copiilor și a adolescenților cu privire la această temă. Săptămâna ar urma să aibă un format și un conținut adaptate vârstei elevilor. În școlile primare și pentru copiii mai mici, săptămâna ar trebui să se concentreze asupra sensibilizării prin jocuri. Comisia Europeană ar urma să creeze și să distribuie un set de instrumente pentru școli și cadrele didactice în toate limbile UE privind modalitățile de sensibilizare cu privire la risipa alimentară în școli și la modul în care pot fi purtate discuții și pot fi organizate activități pe această temă în legătură cu materiile predate. Setul de instrumente ar urma să cuprindă orientări și propuneri de activități pentru a nu împovăra excesiv cadrele didactice și ar trebui să fie ușor accesibil online. Elevii de vârste mai mici ar urma să fie recompensați prin primirea unui certificat (cu logoul UE). La nivel național, statele membre ar urma să organizeze săptămâna ținând seama de funcționarea sistemelor lor de învățământ și de calendarele lor școlare. Școlile ar fi libere să decidă ce activități doresc să organizeze în cursul săptămânii, cu ajutorul setului de instrumente pus la dispoziția cadrelor didactice.

Argumentare/justificare

Copiii ar trebui să învețe cum să aprecieze alimentele, cum sunt produse acestea și de cât timp este nevoie pentru a le produce. Este important ca această sensibilizare să se realizeze de la o vârstă fragedă. Acest tip de eveniment poate ajunge, de asemenea, să îi sensibilizeze pe părinți prin intermediul copiilor și al adolescenților, deoarece elevii le împărtășesc părinților experiențele de la școală atunci când vin acasă.

Note complementare

- Unul dintre avantaje ar fi acela că copiii ar învăța cum să aprecieze alimentele, cum sunt produse acestea și de cât timp este nevoie pentru a le produce. Este important să se înceapă de la o vârstă fragedă cu învățarea bazată pe sensibilizare. Un alt avantaj este faptul că acest tip de eveniment permite informarea părinților prin intermediul copiilor și al adolescenților, deoarece elevii împărtășesc părinților experiențele de la școală atunci când vin acasă.
- Una dintre provocări este de a nu împovăra excesiv cadrele didactice cu sarcina de a găsi idei de activități pe această temă. Din acest motiv, este foarte importantă elaborarea unui cadru sau a unor orientări cu propuneri de activități pentru a oferi tuturor elevilor din toate școlile posibilitatea de a beneficia de această inițiativă.

RECOMANDAREA 22

Oferirea de mijloace consumatorilor pentru a fi independenți și a conștientiza impactul pe care îl au asupra risipei alimentare și pentru a înțelege cum să prelucreze, să păstreze și să reutilizeze un produs înainte și după data de valabilitate

(„data-limită de consum” este o dată de siguranță după care un produs nu trebuie consumat; „data durabilității minimale” indică data până la care un produs își păstrează calitatea optimă)

Recomandăm utilizarea unor instrumente de informare pentru a-i educa pe consumatori și de a le re(pune) la dispoziție mijloacele de a aprecia dacă un produs este cu adevărat expirat sau nu. Pentru a sensibiliza consumatorii cu privire la utilizarea produselor alimentare, susținem o îmbunătățire a modului de prezentare pe etichetă a datei durabilității minimale: plasarea ei în același loc pe fiecare produs și utilizarea unor caractere de dimensiuni mai mari. În plus, dorim să existe un cod QR direct pe eticheta produselor (poate fi utilizat și codul de bare). Care este scopul acestui cod? Transmiterea de informații cu privire la cele mai bune modalități de păstrare a produsului, identificarea (prin gust și miros) a măsurii în care produsul poate fi consumat și oferirea de sfaturi culinare pentru prepararea produsului (exemplu de rețete adaptate). Din punctul nostru de vedere, producătorii sunt cei mai în măsură să formalizeze informațiile care vor fi disponibile prin intermediul codului QR. În ceea ce privește produsele fără etichetă, cum ar fi fructele și legumele, codul QR ar trebui afișat în locul în care sunt vândute produsele, pentru a se evita ambalarea inutilă. Pentru ca această sursă de informații să fie accesibilă tuturor, nu ne bazăm în principal pe tehnologia digitală, ci dorim să fie oferite consumatorilor și instrumente de comunicare pe suport de hârtie (de exemplu, ghiduri în supermarketuri).

Argumentare/justificare

Recomandăm acest lucru deoarece, pentru noi, este o provocare să îi responsabilizăm pe consumatori în legătură cu gestionarea alimentelor. Oferirea de informații complementare care să fie disponibile pe produse este o modalitate prin care consumatorii pot înțelege factorii de care trebuie să țină seama în legătură cu data expirării produselor respective. Este, de asemenea, o ocazie de a spulbera prejudecățile sau teama de a îmbolnăvire legată de consumul produselor după data expirării. Într-adevăr, știm că producătorii sunt prudenți cu data expirării pentru a se proteja, însă, realitate, produsul poate fi consumat și după această dată. Nu punem sub semnul întrebării importanța indicării unei date-limită de consum. Într-adevăr, aceasta rămâne un indicator-cheie al prospețimii.

Note complementare

Un beneficiu constă în faptul că ne concentrăm pe etichetare pentru a-i informa pe consumatori în cel mai bun mod posibil cu privire la avantajele pentru portofelul lor, precum și pentru mediu. Sloganul nostru rezumă perfect ideea noastră: „să cumpărăm în cantități rezonabile și să mâncăm mai ieftin”. Pentru a face cunoscută și a promova această nouă sursă de informații pentru consumatori, propunem desfășurarea unei ample campanii de comunicare pentru a explica obiectivul acestui nou instrument.

RECOMANDAREA 23

Implementarea unor practici standardizate la nivelul comercianților cu amănuntul atunci când se promovează în rândul consumatorilor produse care sunt aproape de data expirării

Recomandăm să se reevalueze posibilitatea cumpărării produselor care sunt aproape de data expirării, solicitându-le întreprinderilor să adopte o strategie adresată consumatorilor privind gestionarea și aprecierea acestor produse. Într-adevăr, este vorba despre îmbunătățirea percepției asupra acestor produse în cadrul gospodăriilor, astfel încât acestea să nu fie destinate doar unei părți a populației. Această strategie cuprinde mai multe părți:

- o parte de punere în aplicare a reglementărilor la nivel european prin crearea unei secțiuni dedicate acestor produse care să le facă ușor accesibile și ușor de identificat la intrarea în magazin, pentru a promova practici de consum mai bune pentru toți utilizatorii, indiferent de venitul acestora;
- dezvoltarea unei politici de comunicare care să pună accentul pe „bunul simț” și pe atractivitatea produselor, precum și a unei abordări bazate pe efectuarea de cumpărături responsabile (miza campaniei de comunicare nu ar trebui să fie încurajarea supraconsumului prin promovarea ofertelor);
- încurajarea comercianților cu amănuntul să își adapteze politica de a pune pe rafturi produsele noi care sunt aproape de data expirării la orele de vârf (adaptate la practicile consumatorilor din diferite țări europene).

Argumentare/justificare

Recomandăm această măsură deoarece consolidează o politică existentă deja în numeroase magazine și standardizează „bunele practici” la scară europeană. Grupul acordă o atenție deosebită efectului benefic al generalizării acestor măsuri, care ar schimba imaginea pe care o au produsele cu prețuri mici (disponibile nu numai pentru gospodării, ci și pentru întreaga populație).

Note complementare

Această recomandare este o modalitate de a promova adoptarea de către întreprinderi a unor practici durabile. Acest lucru ar putea, într-adevăr, să consolideze loialitatea consumatorilor. Cu toate acestea, există unele provocări în ceea ce privește punerea în practică a acestei recomandări:

- în ceea ce privește gospodăriile: acestea trebuie să fie mai flexibile și să își adapteze meniul săptămânal în funcție de produsele disponibile;
- în ceea ce privește întreprinderile: acestea trebuie să își formeze personalul și să pună în practică această nouă politică;
- în ceea ce privește populația în ansamblu: trebuie să se elibereze de prejudecăți și să își schimbe percepția cu privire la destinatarii acestor produse, care au bineînțeles costuri scăzute, dar care înainte de toate abordează problema alimentelor nevândute.